

Till: Svenska Filminstitutet

2018-09-03

Synpunkter på Svenska Filminstitutets ”Sammanfattande utvärdering av råden” och föreslagna justeringar i ”Arbetsordning för råden”

Vi har tagit del av Filminstitutets utvärdering av råden och de föreslagna justeringarna i arbetsordningen för råden.

Vi vill hänvisa till de synpunkter som framförts av Film i Väst, Film i Skåne, Filmpool Nord, Sveriges Television AB, Sveriges Filmuthyrareförenings och oss i brevet till Kulturminister Alice Bah Kuhnke av den 6 juli 2018 (se BILAGA).

I tillägg till brevet vill vi påminna om det fortsatta behovet av skriftligt remissförfarande och direkt dialog med de organisationer som är representerade i råden vid utformningen av nya stödformer och förändringar av befintliga stöd, en synpunkt som vi har framfört bland annat i vårt remissvar på Filminstitutets förslag ”Rådets sammansättning form och funktion”.

Med vänliga hälsningar

Eva Hamilton
Ordförande

BILAGA

Kulturdepartementet

Att: Alice Bah Kuhnke, Kultur- och demokratiminister

Kopia: Svenska Filminstitutets ordförande, Claes Ånstrand, och övriga styrelse,
samt Svenska Filminstitutets vd, Anna Serner

Vi, Film&TV-Producenterna, Film i Väst, Film i Skåne, Film pool Nord, Sveriges Television AB samt Sveriges Filmuthyrareförening, begär härmed att snarast få träffa Kulturministern angående hur parts- och branschinflytandet bör utvecklas inom ramen för regeringens nya filmpolitik. Detta mot bakgrund av utvecklingen i de av Svenska Filminstitutet upprättade branschråden.

När den nya filmpolitiken klubbades 2016 så var det en av de mest genomgripande förändringarna för svensk film på flera decennier. Inför genomförandet uttrycktes farhågor om att omställningen skulle resultera i att en alltför stor makt över svensk film skulle koncentreras till Filminstitutet. För att säkerställa branschens inflytande upprättades särskilda branschråd vid Filminstitutet. Syftet med råden var att ”garantera filmbranschens aktörer insyn och möjlighet att påverka utformningen av filmstöden” (Prop. 2015/16:132).

Vi är oroade över den utveckling vi sett när det gäller Filminstitutets hantering av samråden med branschen och som vi menar hämmar utvecklingen av svensk film. Som konstateras i propositionen Mer film till fler så finns det ”få andra kulturpolitiska områden där branschen och politiken är så intimt beroende av varandra som filmområdet.” På filmens område är branschsamverkan helt avgörande för att svensk film ska nå framgång.

I propositionen sägs också att ”Avsikten är att den nya filmpolitiken ska bidra till att branschens insyn och möjligheter att påverka ska bli tydligare och mer relevant än i dag. ”. Riksdagen betonade detta ytterligare genom att ge regeringen tillkänna att frågan om hur parts- och branschsamverkan kan utvecklas skyndsamt bör utredas.

Efter 18 månaders deltagande i råden kan vi konstatera att regeringens ambition om insyn och inflytande inte har förverkligats.

- Ett nytt stödsystem för film har upprättats av Filminstitutet utan att råden har getts möjlighet att ta del av de riktlinjer för stöden som styrelsen har beslutat om. Den exakta utformningen av de nya stöden har därmed inte underställts råden. Detta begränsar inte bara rådets insyn, utan även Filminstitutets möjligheter att på förhand informera sig om konsekvenserna av de skrivningar som föreslås.

- Viktiga förändringar har införts utan att råden har informerats, än mindre haft möjlighet att yttra sig över dem. Detta gäller tex nya trösklar för manusförfattare och regissörer för att kunna söka stöd, krav på nya VD-utbildningar och begränsningar i det publikrelaterade stödet (PRS) för lång spelfilm.
- Råden har inte delgivits de prioriteringar som har styrt Filminstitutet i utformningen av de nya stöden och fördelningen av medlen, trots att medlen är begränsade och prioriteringar är nödvändiga.
- Vi ställer oss frågande till hur enstaka kommentarer på Filminstitutets övergripande underlag från enskilda rådsmedlemmar som protokollförts vid rådsmötena har kunnat vägleda styrelsen om Filminstitutets prioriteringar och den konkreta utformningen av de nya riktlinjerna för stödgivningen.

Att döma av uttalanden av Filminstitutet har det saknats en uppriktig ambition att ge råden den insyn och det inflytande som avsetts. I branschpress har Filminstitutets vd bland annat sagt att ”förväntan från råden inte står i paritet med vad råden kan leverera. Råden är bara en möjlighet att få insyn i verksamheten. Det handlar inte om att råden ska se till hur vi når målen, utan om det är rätt mål vi har satt upp. Det har inte råden förstått.”

Vi har nu tagit del av Filminstitutets utvärdering av råden och förslag till reviderad arbetsordning av den 28 juni. Vi uppfattar inte att dessa dokument förändrar något till det bättre, utan snarare bekräftar vår uppfattning och förstärker vår oro.

Angående synpunkten att råden måste kunna yttra sig över samma underlag som styrelsen tar beslut om sägs i utvärderingen från Filminstitutet att ”De beslutsunderlag som Filminstitutet bereder till styrelsen och som rör frågor som avhandlats med råden skickas för kännedom till berört råd innan styrelsemötet. Det går dock inte att lämna ytterligare synpunkter på färdiga beslutsunderlag.” Denna hållning hade alltså till följd att styrelsen i december förra året tog beslut om helt nya riktlinjer för stöd till svensk film utan att rådet hade getts möjlighet att yttra sig över de färdiga riktlinjerna.

När det gäller synpunkten att företrädare för råden även bör kunna träffa styrelsen före viktiga beslut skriver Filminstitutet i utvärderingen att ”För Filminstitutets styrelse är det ingen skillnad på styrelsen och organisationen Filminstitutet, och det är organisationen som har det operativa ansvaret att bereda allt styrelsematerial.” Vi uppfattar att detta strider mot den uttryckliga instruktionen i propositionen att ”företrädare för råden bör ges möjlighet att föredra rådets synpunkter för styrelsen inför beslut”.

Vi uppfattar situationen som särskilt bekymmersam eftersom styrelsen sedan omläggningen av filmpolitiken inte längre innehåller branschrepresentanter, utan i huvudsak utgörs av ledamöter som primärt har en annan bakgrund än inom film.

Branschråden var avsedda att vara en garant för att möjliggöra branschens inflytande i den nya filmpolitik som regeringen presenterade. Vi upplever att råden som konstruktion har stora brister. Att rådets insyn har begränsats och att Filminstitutet gång efter annan förbigår råden i viktiga frågor fråntar råden hela deras mening, oavsett konstruktion.

Åtgärder behöver till för att svensk film ska kunna växa och bli fortsatt stark, såväl kreativt som publikt. Vi vill därför ta del av regeringens syn på frågan om branschens insyn och inflytande och diskutera olika lösningar.

Med vänlig hälsning

Eva Hamilton
Ordförande Film&TV-Producenterna

Mikael Fellenius
VD Film i Väst

Ralf Ivarsson
VD Film i Skåne

Lennart Håkansson
Ordförande Filmpool Nord

Hanna Stjärne
VD Sveriges Television AB

Eric Broberg
Ordförande Sveriges Filmuthyrareförening